

JUDr. Weis: Ktoré najdôležitejšie právomoci a Kompetencie bude mať novozvolený prezident?

- editor007 | 26. března 2024

SLOVENSKO: Blíži sa druhé (a teda rozhodujúce) kolo prezidentských volieb. S istým údivom sledujem rétoriku politikov (aj ľudí) ohľadne argumentácie, prečo jeden alebo druhý kandidát.

Preto by som Vám rád ponúkol právny pohľad na kompetencie prezidenta SR bez politického podtónu. Teda na to, čo sa počas volebného obdobia od prezidenta očakáva. Zameriam sa len na to podstatné.

Funkciu prezidenta vo všeobecnosti možno charakterizovať ako funkciu ceremoniálnu so silným mandátom od voličov, avšak slabými kompetenciami vo všeobecnosti. Treba však uviesť, že jeho slabú právnu pozíciu modifikuje svojimi poslednými rozhodnutiami Ústavný súd smerom k faktickému posilňovaniu kompetencií tzv. procesom "dotvárania" Ústavy SR. Tento právny fenomén tu vidíme zhruba od roku 2019.

Kompetencie prezidenta SR upravuje primárne čl. 102 Ústavy SR.

Najdiskutovanejšou témou je, že najbližšie zvolený prezident bude prezidentom buď vojny alebo prezident mieru.

Čl. 102 ods. 1 písm. l) znie takto:

Prezident vypovedáva vojnu na základe rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky, ak je Slovenská republika napadnutá alebo ak to vyplýva zo záväzkov z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu, a uzatvára mier.

Doslovným výkladom tohto ustanovenia (k výkladovým pravidlám dnešnej, na poli práva podivnej doby, sa ešte dostaneme) je zrejmé, že aktuálny postoj vládnych strán k téme vojny medzi krajinami NATO a Ruska (a jej partnerov) je úplne jasný a prezidentov postoj odlišný k tejto otázke má výlučne politický význam. Táto téma ako mobilizačná téma nerozhodnutých ísť voliť by z právneho pohľadu u triezvo uvažujúce voliča so znalosťou Ústavy SR obstať nemala.

Je tu však aj iná, podstatnejšia kompetencia, ktorá má výrazný mobilizačný potenciál.

Čl. 102 ods. 1 písm. s) znie:

Prezident vymenúva a odvoláva sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky, predsedu a podpredsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky, prijíma sľub sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a sľub generálneho prokurátora a

písm. t) v znení:

prezident vymenúva a odvoláva sudcov, predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, predsedu a podpredsedu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, generálneho prokurátora a troch členov Súdnej rady Slovenskej republiky, prijíma sľub sudcov.

Nový prezident má teda aj kompetencie, ktoré vie uplatňovať ihneď. Napríklad pri Súdnej rade. Hneď po zvolení vie menovaním 3 členov Súdnej rady okamžite zmeniť trend v hodnotovom fungovaní všeobecného súdnictva v SR.

Na prípade Mgr. Dalibora Milana to bolo vidieť asi úplne najviac. Súdna rada SR bez problémov rozhodla vo veci, v ktorej nemala kompetenciu rozhodnúť a úplne zjavne nezákonnú líniu rozhodovania potvrdzovali aj ďalšie inštitúcie.

Súdna rada má totiž jednu dôležitú kompetenciu. Disciplinárnu právomoc nad sudcami všeobecných súdov. A darmo si budeme nahovárať, že sudcovia sú nezávislí. Formálne sú. Do času, kým sa nezačnú baviť politici o ich živobití. Politické nominácie prinášajú politické procesy. A sudcovia to veľmi dobre vedia.

A potom je tu ešte téma Ústavného súdu. Tá nevznikla hneď a nie je nejakým obratom v roku 2019, nie je to náhla pirueta. Pamätáte sa na výrok jedného nemenovaného politika, že veď nevádi, že sudcovia Ústavného súdu nemajú dostatočnú rozhodovaciu prax. Veď tam budú dostatočne dlho, aby sa to robiť naučili. A došlo na jeho slová. Tak sa nám do stavu sudcu dostali naozaj ľudia, ktorí sa zrejme z hľadiska dĺžky a kvality praxe musia spoľahnúť na externých konzultantov súdu, na ktorých sa už ale nevzťahuje podmienka ich nezávislosti tak, ako u sudcov. Konzultantov máme rekordne veľa. Zmluvy s nimi sú verejne dostupné na portále <https://www.crz.gov.sk/>

A tak sme sa plynutím času dostali k nadužívaniu pojmu *“materiálne jadro ústavy”* a boli zavedené nové alebo staronové výkladové pravidlá ústavy, ktoré nijako neprispeli k pocitu tak potrebnej právnej istoty v podmienkach SR. Práve naopak, právo sa za posledné roky nepredvídateľne relativizuje. A to je veľký problém, ktorý vie prezident SR v súčinnosti s NRSR ovplyvniť.

Sú samozrejme aj iné kompetencie, ktoré môžu byť ad hoc dôležité, napríklad ratifikácia medzinárodných zmlúv, resp. účasť prezidenta na rokovaní Európskej rady v otázkach spoločnej bezpečnostnej a zahraničnej politiky, kde by jeden z aktuálnych kandidátov mohol za istých (nepravdepodobných) okolností tvoriť tzv. blokačnú menšinu. Ale nateraz je snáď dôležité povedať iba to, že funkcia prezidenta je v Ústave SR zaradená do časti výkonná moc. Tým je snáď povedané všetko podstatné. Buď pôjde vláde všetko rýchlejšie alebo pomalšie. A to pomalšie znamená aj s *“baranidlom novej doby”* v podobe podaní na Ústavný súd.

A ešte niečo, médiá chcem požiadať, aby nepoužívali slovné spojenie *“odovzdať svoj hlas”*. Ide sa voliť, nie odovzdať hlas. Znie to tak nedemokraticky, čo poviete?

AUTOR: JUDr. Peter Weis

[ZDROJ](#)